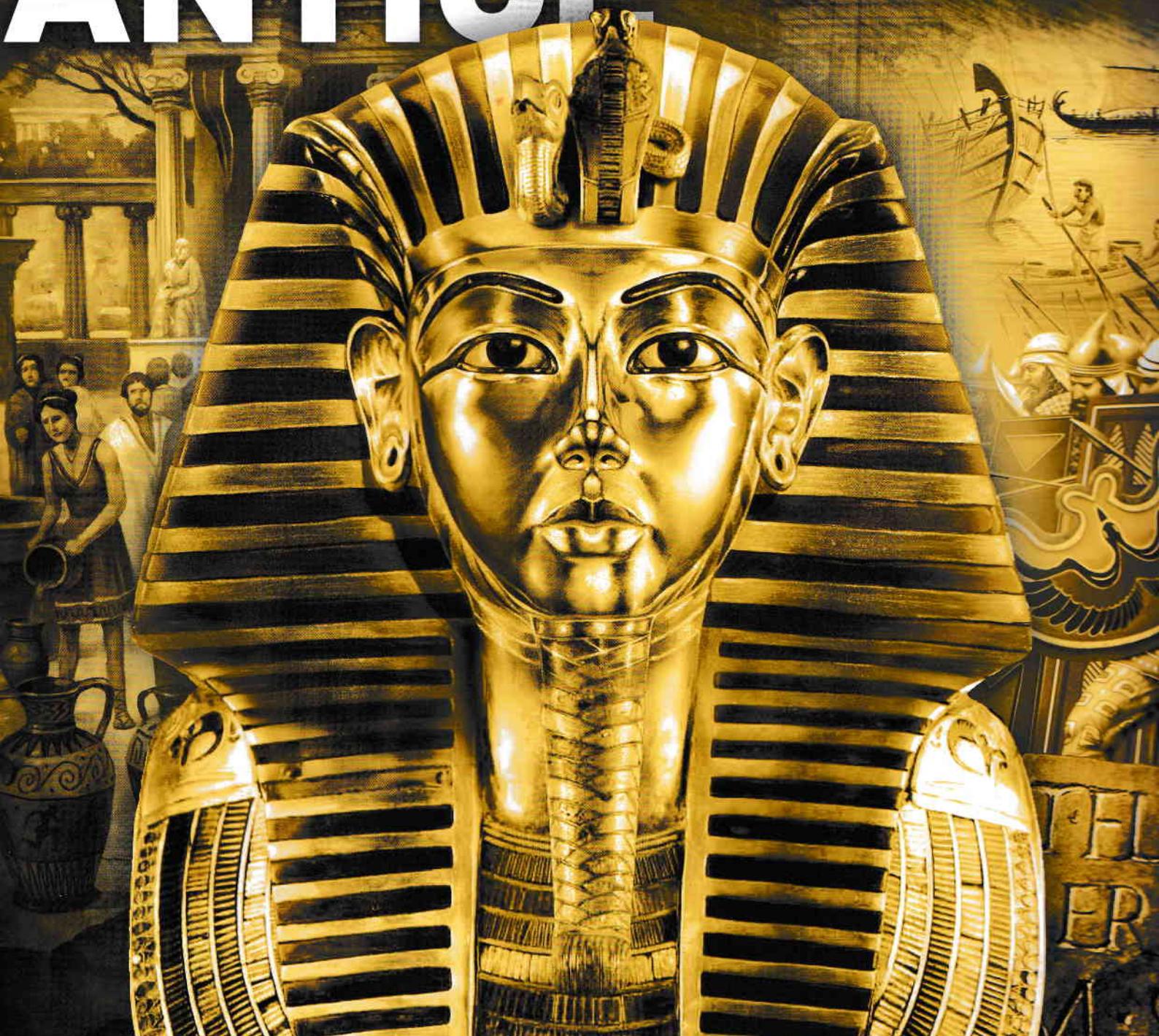

IMPERII ANTICE

Cuprins

Egiptul Antic

Formarea imperiului. Scurt istoric

6

Clasele sociale în Egiptul Antic

8

Faraoni și femei-faraon

10

Piramidele egiptene

12

Mumificarea

14

Arta războiului

16

Grecia Antică

Arhipelagul grecesc

20

Perioada polisurilor

22

Drepturile cetățenilor în polisuri

24

Colonialismul grec

26

Religia grecilor și Jocurile Olimpice

28

30

și bătălia de la Salamina

Imperiul Roman

Din oraș de stat, imperiu

Funcțiile romane în perioada Republicii

Armata

Sclavii și oamenii liberi

Gladiatorii

Arhitectura romană

China Antică

Formarea Imperiului Chinez

Dinastia Shang

Dinastia Qin și unirea imperiului

Navigația, comerțul și expedițiile

32

36

38

40

42

44

46

48

50

54

56

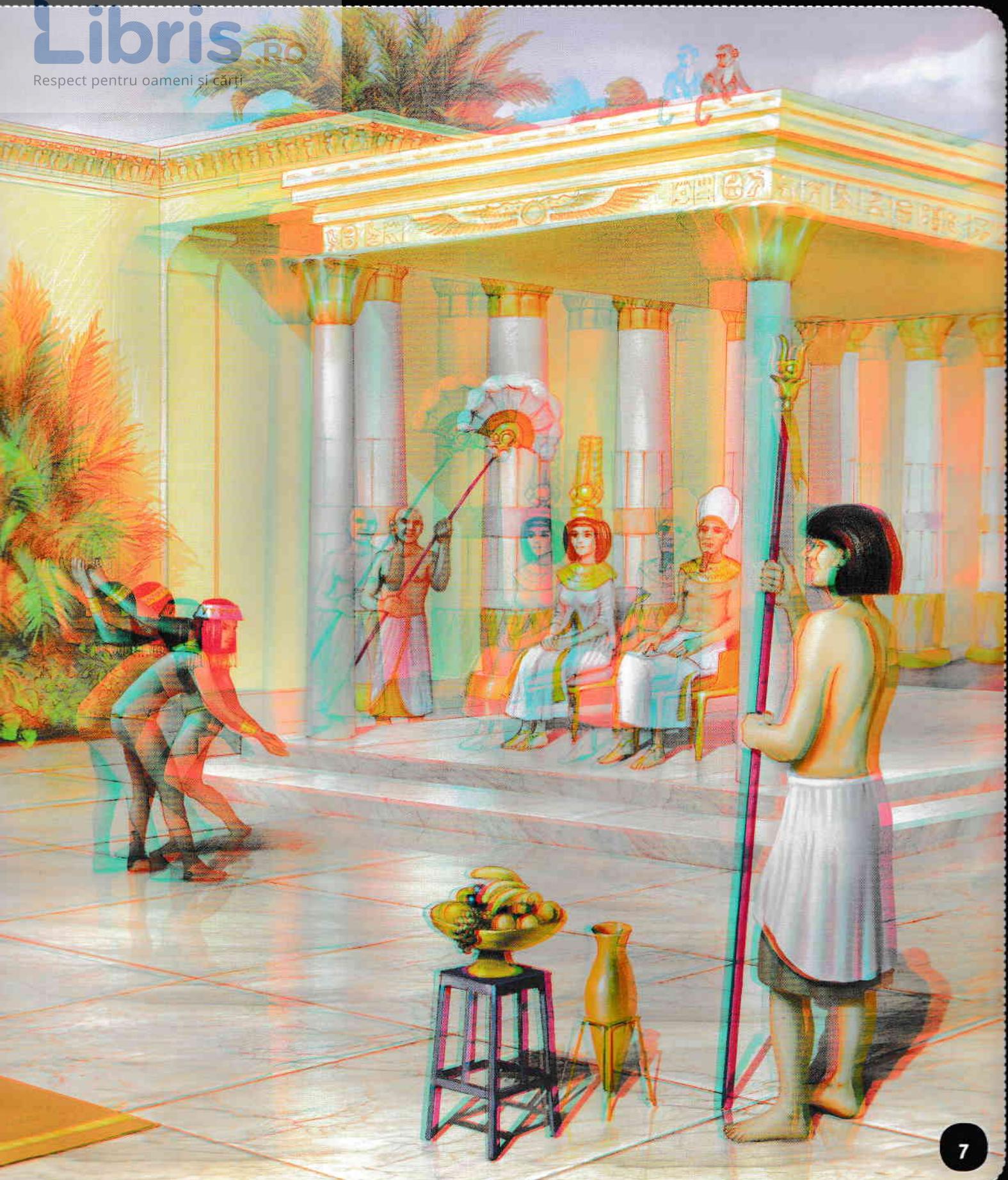
58

62

Egiptul Antic

Istoria celui mai vechi imperiu se întinde pe o perioadă de peste 5.000 de ani. În decursul acestor milenii, Egiptul a suferit numeroase schimbări, iar în final gloria lui a apus. Ne-au rămas însă, până astăzi, piramidele și templurile construite de către domnitorii antici egipteni.

Formarea imperiului

Scurt istoric

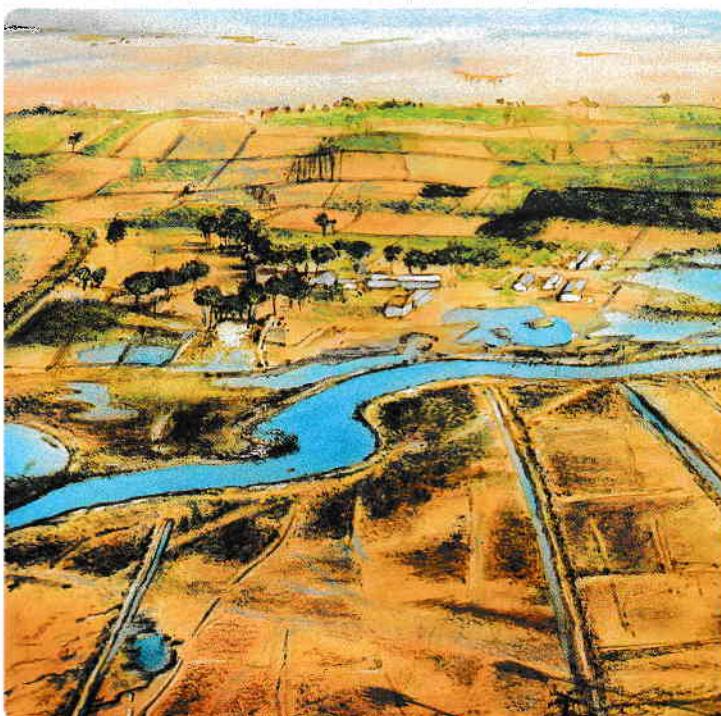
Râul dătător de viață

Nilul străbate cel mai lung desert al Africii și se scurge în Marea Mediterană. În urmă cu 50.000 de ani însă, zona pe care acesta o străbate era plină de jungle și pășuni ierboase. Abia în urmă cu 10-11.000 de ani a avut loc o schimbare de climă, care a avut ca efect uscarea ierburilor și transformarea pășunilor în deșerturi. Din acest motiv, populația s-a grupat doar pe terenul inundabil al Nilului. Aici, datorită inundațiilor anuale provocate de revârsarea Nilului, solul devinea roditor, asigurând un trai bun populației stabilite în acea zonă. Imperiul Egiptean propriu-zis s-a răspândit de la prima cascadă a Nilului până la Marea Mediterană, fiind înconjurat la est de Marea Roșie și de Peninsula Sinai, la vest de Deșertul Sahara, iar la sud, de primele cascade ale Nilului.

Întemeierea imperiului

Din cauza răspândirii deșertului și a uscăciunii, locuitorii satelor din savane s-au retrас treptat lângă râu, formând astfel primele orașe. Migrarea populației a dus la formarea a două mari centre ale puterii: primul a luat naștere în nord, în delta Nilului, pe când cel de-al doilea s-a format în sud, în apropierea orașului Hierakopolis. Din aceste două centre s-au format Egiptul de Jos și Egiptul de Sus, acestea fiind unite de către faraonul Egiptului de Sus, Narmer, prin cucerirea Egiptului de Jos. Urmașul său, Menes, a înființat orașul Memphis, denumit de acesta *capitala imperiului*. Odată cu domnia lui Menes a început și perioada timpurie a dinastilor, care a durat din anul 2900 î.Hr. până în 2670 î.Hr.

Mul Nilului, privit de sus. Agricultura se practica doar pe teritoriile acoperite de nămol.

Scurt istoric al Egiptului Antic

Între anii 2700 și 2200 î.Hr., Egiptul era condus de faraoni. Potrivit credinței poporului, aceștia aveau origine divină și își păstrau puterea absolută și nelimitată cu ajutorul preoților și funcționarilor. În această perioadă a început construcția piramidelor care sunt considerate, chiar și zilele noastre, minuni ale lumii antice. Tot atunci, Delta Nilotului a devenit locuibilă, și au apărut primele sate. După 2200 î.Hr., imperiul s-a divizat în două părți și în mai multe principiate independente. Această perioadă, care a durat până în 2060 î.Hr., se numește *prima perioadă intermediară*, sau *perioada Regatul Mijlociu*. În imperiul reunit, puterea faraonilor era tot atât de mare, însă influența preoților Amon, al cărui centru religios era Theba, a crescut semnificativ. Au apărut meșteșugări și negustori, care au contribuit prin activitatea lor la întărirea economică a puterii domnitorilor. Datorită dezvoltării economice și a creșterii venitului, a început cucerirea teritoriilor sudice aflate de-a lungul Nilului. În 1780 î.Hr., imperiul a suferit încă o ruptură. Aceasta a dus la formarea a două perioade intermedie care au durat până în 1550 î.Hr. În 1550 î.Hr., faraonii au încercat să slăbească puterea aristocrației preoților prin întărirea poliției militare. Înțelepciunea lor s-a bucurat însă de un succes limitat. Printre cei mai celebri domnitori ai acestei perioade se numără faraonul Akhenaton, care a încercat să slăbească puterea preoților prin introducerea cultului Aton și Ramses al II-lea, care a sub cîrmuirea cărula Egiptul a atins cea mai mare întindere din istorie. Însă după secolul al XI-lea î.Hr., imperiul a început să se ruineze, iar atacurile fenicienilor și ale asirienilor au decis final soarta Egiptului.

Harta Egiptului Antic. Părțile de vest sunt reprezentate cu verde, deoarece se potriveau cu agricultura. După cum se poate vedea, doar teritoriile din vecinătatea Nilului și câteva oaze puteau fi cultivate.

În comparație cu deșertul fierbinte și aspru, ambiența din apropierea Nilului era un adevarat paradiș pentru oamenii care doreau să se stabilească aici.

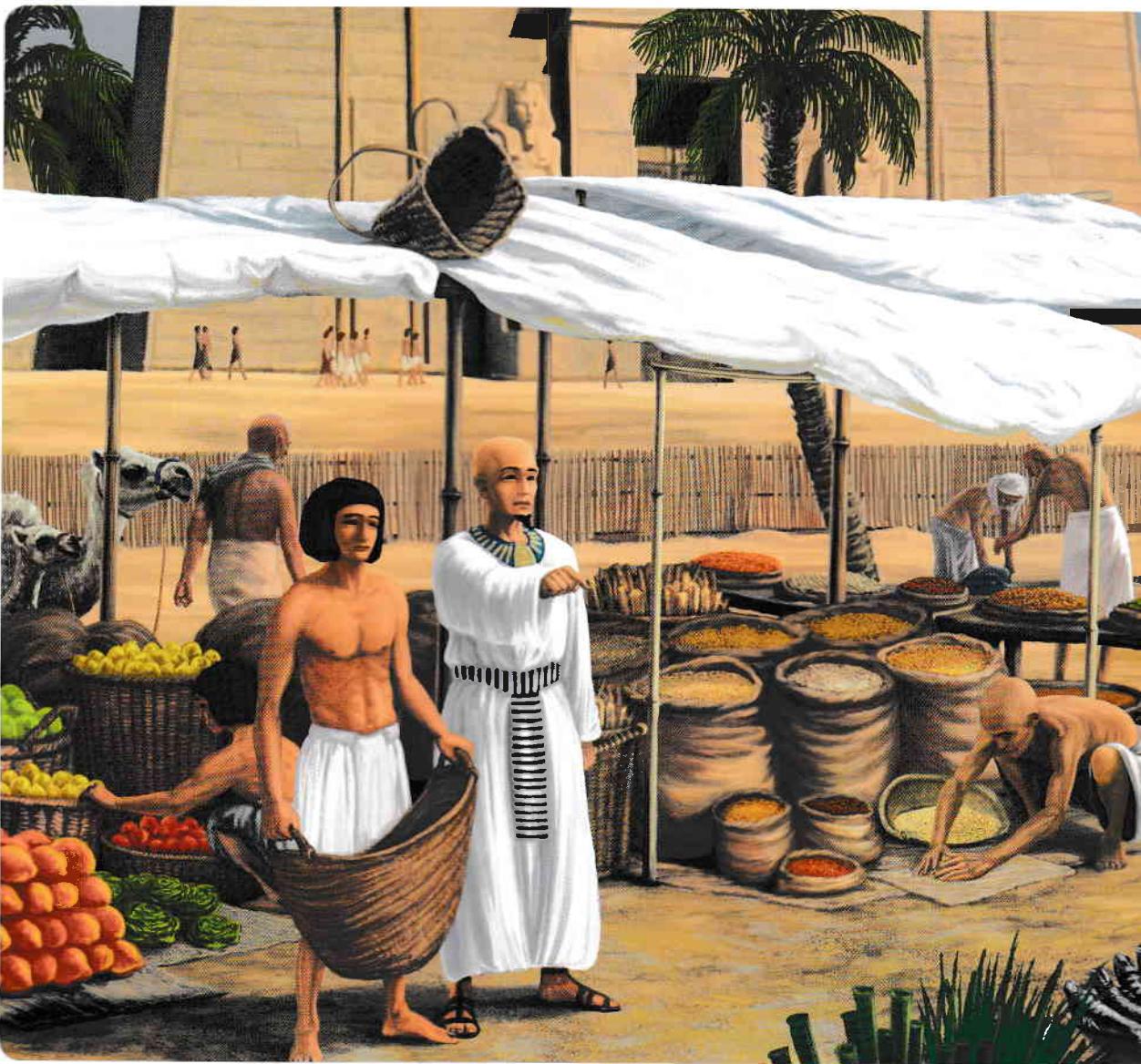
Clasele sociale în Egiptul Antic

Clasele sociale în Egiptul Antic

Societatea celui mai vechi stat al lumii antice a luat naștere dintr-un sistem ce avea la bază interdependența: fiecare om aparținea unei clase sociale, în cadrul căreia avea atât crepturi, cât și obligații. În Egipt, relațiile de subordonare s-au format pornind de la muncile asociate inundațiilor Nilului, cum ar fi construirea barajelor și a canalelor sau organizarea irigațiilor. Cu timpul, cei care coordonau aceste activități au devenit memoriile clasei înalte a societății, pe când muncitorii au format clasa de jos.

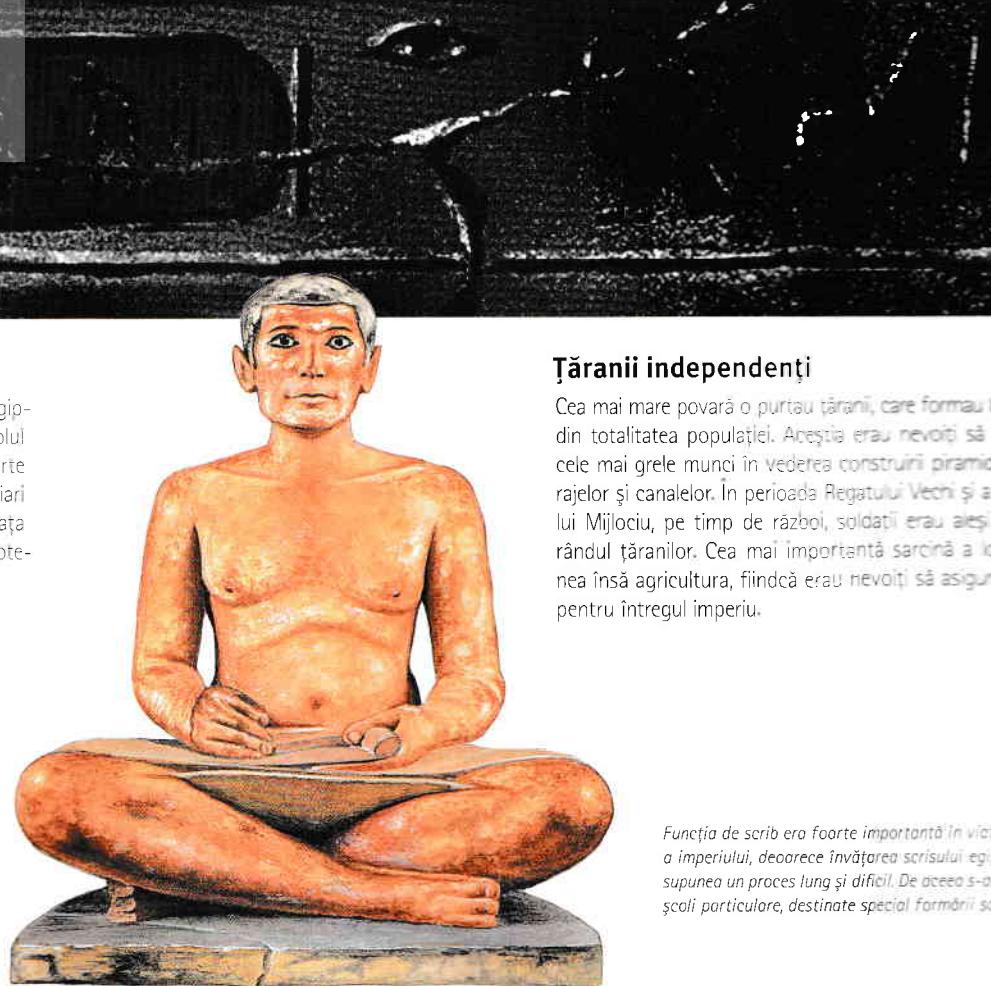
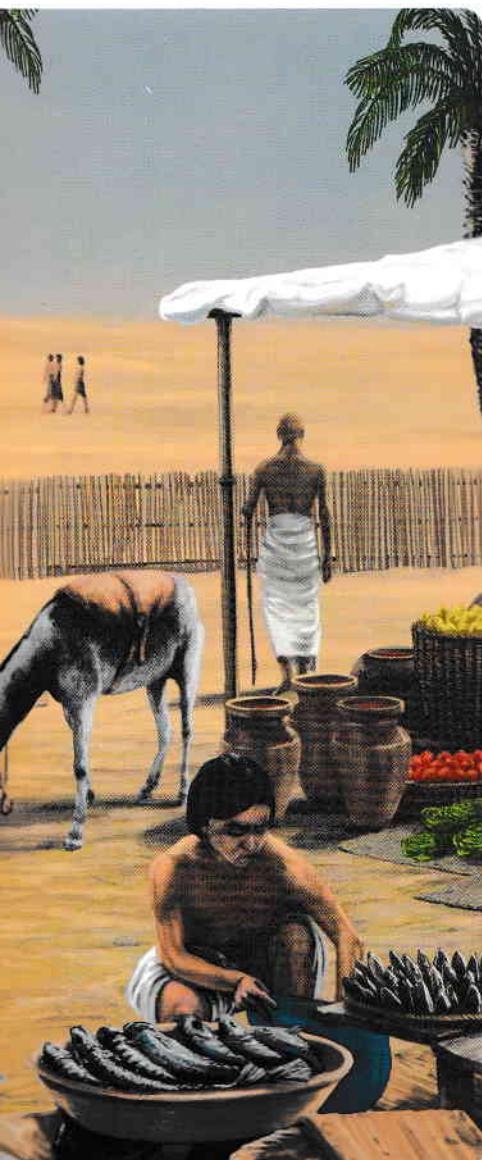
Faraonul

Faraonul era dominitorul Egiptului Antic. Supușii săi credeau că este fiul Zeului Soare și că detine puteri divine. În oada Regatului Vechi, faraonul dispunea de puteri nelimitate, însă treptat, de-a lungul Regatului Mijlociu și a Regatului Nou, preoțimea i-a stirbit autoritatea.

Funcționarii religioși

Preotul sau preoțimea reprezenta clasa supremă a societății egiptene. La început, organiza sărbătorile religioase și păzea templul său, datorită faptului că egiptenii credeau în viața de după moarte și aveau un dezvoltat cult al morților, preoților, ca intermediari între oameni și zei, le revenea un rol foarte important și în viața cotidiană. În plus, ei erau singurii care cunoșteau scrișul egiptean, fapt ce le mărea și mai mult puterea și autoritatea.

Soldații

Conducătorii armatei dețineau o însemnată putere politică și o autoritate de neîntribit, fiindcă ei apărau țara și cucureau noi teritorii. În perioada Regatului Vechi și a celui Mijlociu, soldații erau aleși din clasele de jos. De asemenea, în perioada Regatului Mijlociu, existau deja armate de mercenari, însă acestea nu reprezentau încă principala putere militară. În perioada Regatului Nou, faronii-militari dispuneau deja de armate permanente, bine instruite și echipate cu care de război.

Meșteșugarii și negustorii

Aproximativ 10-15% din populația Egiptului era formată din oamenii-cheie din domeniul construcțiilor de piramide și baraje. Aceștia aveau un rol atât de important în conducerea Egiptului Antic, încât, în timpul unor construcții mai importante, li se construiau mici sate unde să se poată odihni în case confortabile. Din aceeași categorie mai făceau parte cei care se ocupau la prelucrarea lemnului, a pielei și a lutului, la sculptură sau la prepararea papirusului.

Ca urmare a dezvoltării economice, țărani și meșteșugari au ajuns să producă mai mult decât aveau nevoie, vânzând surplusul în piață. Negustorii erau cei care importau și exportau produse. Printre produsele de export se numărau alimentele și grâul, pentru care primeau și importau lemn (mai ales cedru din Liban) și articole de lux.

Țărani independenti

Cea mai mare povară o purtau țărani, care formau 80-85% din totalitatea populației. Aceștia erau nevoiți să execute cele mai grele munci în vederea construirii piramidelor, barajelor și canalelor. În perioada Regatului Vechi și a Regatului Mijlociu, pe timp de război, soldații erau aleși tot din rândul țăraniilor. Cea mai importantă sarcină a lor rămănea însă agricultura, fiindcă erau nevoiți să asigure hrana pentru întregul imperiu.

Funcția de scrib era foarte importantă în viața oficială a imperiului, deoarece învățarea scrișului egiptean presupunea un proces lung și dificil. De aceea s-au înființat școli particulare, destinate special formării scribilor.

Sclavii

Deși existau sclavi și în Egiptul Antic, aceștia nu luau parte în mod deosebit la munca pământului sau la producerea diferitelor unelte. În perioada Regatului Vechi, sclavi erau responsabili doar cu treburile casnice de la curtea faraonilor sau a preoților. Sclavii educați și școliti, a căror erudiție era respectată, aveau un preț mai mare și munceau doar pentru meșteșugari sau în oficile preoțești.

Țărani independenti din Egipt reprezintă cel mai mare procent din populația Imperiului. Munceau pământurile, lucrau la construirea canalelor, barajelor, templelor și piramidelor, iar în perioada Regatului Vechi și a celui Mijlociu, soldații erau aleși din rândurile lor.

Faraoni și femei-faraon

Faraonul

Până la destrămarea Imperiului Egiptean, s-a păstrat credința că faraonul reprezenta întruchiparea umană a zeului Horus, fiul lui Isis și al lui Osiris. Prin urmare, acesta era considerat singurul preot adevărat al imperiului și personificarea zeului, iar faptul că supușii lui nu au pus niciodată sub semnul întrebării autoritatea sa divină a contribuit la stabilitatea imperiului.

La sărbătorile publice ale bisericii sau la primirea ministrilor străini, faraonul apărea în public cu embleme și podoabe care simbolizau rangul său.

Îmbrăcămintea faraonului

Îmbrăcămintea și emblemele faraonului respectau tradițiile vremurilor apuse și reflectau sarcinile care le reveneau în vechime conducătorilor de trib. Faraonul era preotul principal al imperiului, deci trebuia să apere tribul de atacurile externe și, totodată, era răspunzător de fertilitatea pământurilor. Mai târziu, aceste sarcini au devenit mai mult simbolice, simbolică fiind și îndeplinirea lor.

Femeia-faraon

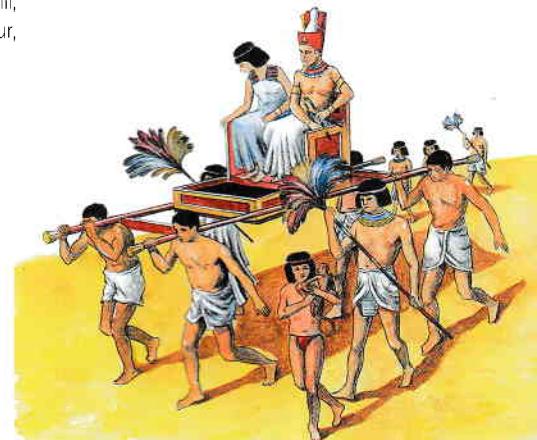
În istoria Egiptului au existat și femei-faraon. Acestea erau rudele apropiate ale faraonului și participau, alături de conducător, la diverse ceremonii. Regina trăia la curte, alături de faraon, însă acesta avea și alte neveste, cu ranguri mai mici, care trăiau în harem regal. La ceremonii, regina purta o perucă și o podoabă cu pene de vultur, în mijlocul căreia se afla o cobră regală din aur.

Ca prima soție a faraonului Akhenaton, Nefertiti a dobândit o putere politică semnificativă pe lângă soțul ei.

Toagul și îmblâciul

Aceste două unelte erau considerate ca fiind cele mai importante din recuzita faraonului. Pornind de la o simplă bâtă de păstor, sceptrul regal s-a transformat în emblemă faraonului, fiind piesă care îi revenea doar zeului principal Osiris. Îmblâciul era ilustrat întotdeauna ca perechea toaielor lui. Această emblemă era versiunea împodobită a unei unele agricole care nu mai putea fi folosită astfel în mediul său original, având doar o importanță simbolică.

La ceremoniile bisericesti, faraonul și soția sa erau purtați de către sclavi pe scaune regale.

Coroana

Înaintea unirii Egiptului de Sus cu Egiptul de Jos, conducătorii celor două țări aveau două coroane diferite. Regele Egiptului de Sus avea o coroană albă, confecționată din argint, care semăna cu un fel de pălărie, pe când regele Egiptului de Jos purta o coroană roșie, care simboliza autoritatea sa asupra deltei Nilului. După unirea celor două țări, faraonul Narmes a început să poarte o așa-zisă coroană dublă, creată prin combinația coroanei albe cu cea roșie. Această coroană simboliza puterea faraonului asupra țărilor egiptene unite. În zilele obișnuite, capul faraonului era acoperit cu o coifă simplă, din pânză, numită *nemes*, pe când în timpul bătăliilor purta *heperes*, un coif din piele groasă, vopșit în albastru.

Faraon și femeie-faraon pe tron. În Egiptul Antic, autoritatea faraonului asupra tuturor celor din jur era indisutabilă. Puterea și atenția care îi se acordau soției faraonului îl egau foarte mult pe cele de care se bucură faraonul.

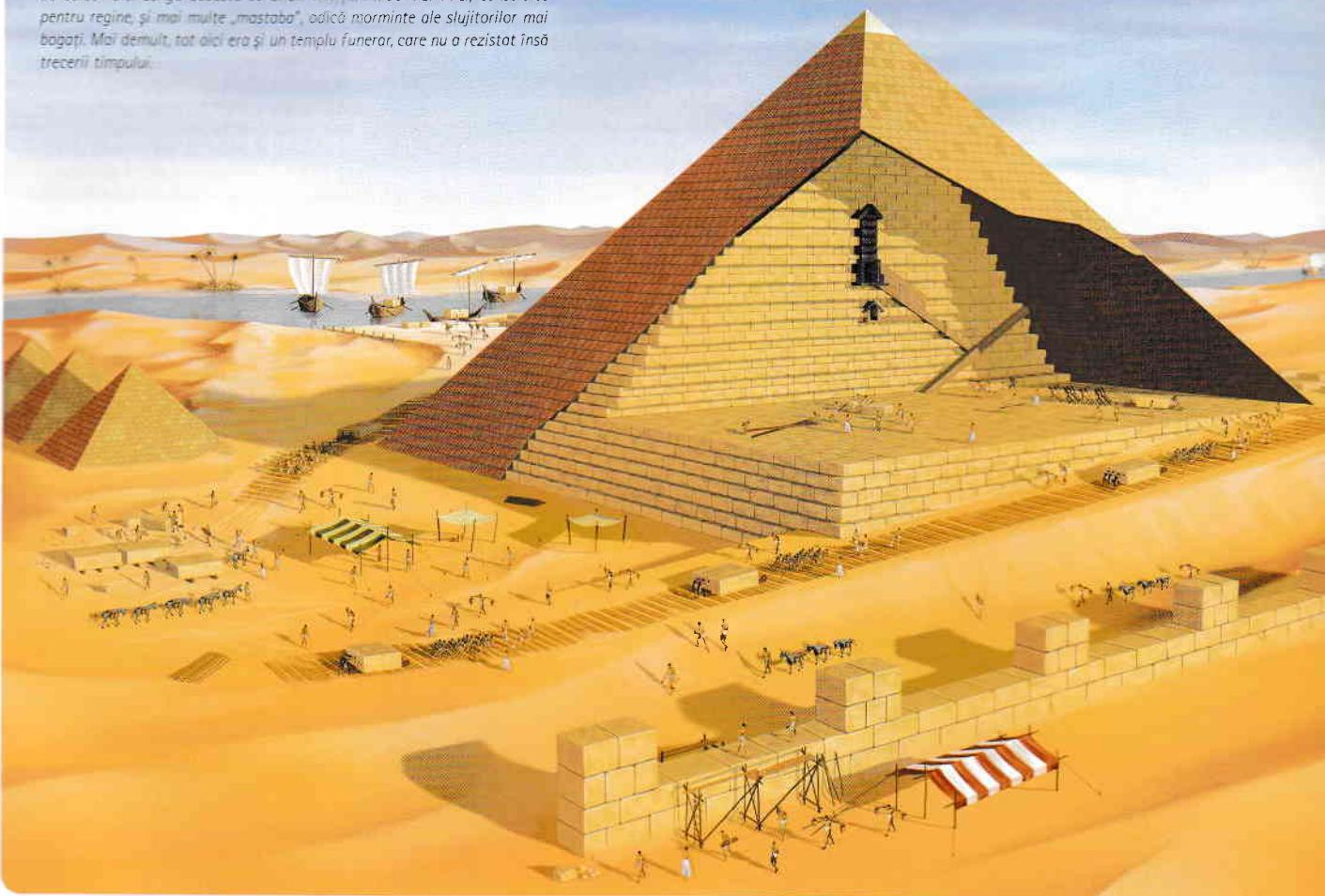
În perioada Antichității, Cleopatra c-a fost cea mai cunoscută femeie-faraon care a reușit să dobândească și să-și întrețină autoritatea. Această fapt s-a datorat nu doar frumuseții sale nemărvăzute, ci și simbului ei diplomatic. Destinul său s-a încheiat însă tragic, deoarece, nedormind să se supună Imperiului roman Octavian, Cleopatra a ales să-și pună capăt zilelor, lăsându-se mușcată de un șarpe veninos.

Piramidele egiptene

Piramida din Giza strălucea sub razele soarelui datorită acoperământului de calcar alb. Lângă aceasta se aflau trei piramide mai mici, construite pentru regine, și mai multe „mastaba”, adică morminte ale slujitorilor mai bogăți. Mai demult, tot aici era și un templu funerar, care nu a rezistat însă trecerii timpului.

Cele mai celebre construcții ale Egiptului

Dintre cele șapte minuni ale lumii antice, doar piramidele din Egipt s-au păstrat până în zilele noastre. Privindu-le cu atenție, îți vine greu să crezi că acestea au fost construite acum 4500 de ani. Un alt fapt interesant este acela că, până la sfârșitul secolului al XIX-lea, nicio altă clădire nu a reușit să depășească în înălțime piramida ridicată pentru faronul Khufu, aceasta măsurând 148 de metri. Scopul construirii acestor clădiri celebre era acela de a asigura odihnă veșnică a corpurilor îmbalsamate ale faraonilor și de a rămâne mărturie, peste ani, cu privire la autoritatea imponzantă a acestora.

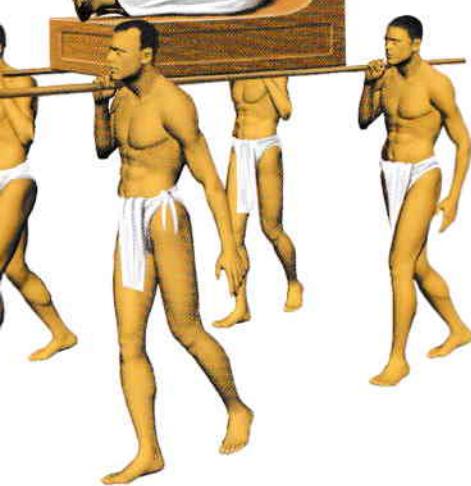
O etapă importantă a construirii piramidelor o constituia povătirea blocurilor immense de piatră.

Materialele de construcție

Interiorul piramidelor era construit din calcar, transformat în blocuri de piatră neșlefuite. Aceste bucăți cântăreau aproximativ 2 tone și jumătate, adică 2500 de kilograme. De obicei, o piramidă putea fi alcătuită din 2,3 milioane de blocuri de piatră, a căror greutate totală depășea 5 milioane de tone. Treptat, pe măsură ce înaintai dinspre interiorul piramidei către exterior, blocurile de piatră erau luate cu o precizie mai mare, exteriorul piramidei fiind acoperit cu plăci de calcar bine şlefuite și îmbinate. Mormintele și sarcofagile din interiorul piramidei erau prelucrate din granit de Assuan.

care supravegheau construcția
delor era purtată de către sclavi
scăun portabil, pentru a controla
urarea lucrărilor.

Transportul blocurilor de piatră

Blocurile de piatră care provineau din zone mai îndepărtate erau transportate cu bărcile pe Nil până la locul construcției. Apoi, acestea erau purtate mai departe, pe sănii de lemn, către locul final. Pentru construcția părților mai înalte ale piramidei, materialele mai grele de două tone și jumătate erau ridicate cu ajutorul rempejelor mai joase, construite din pământ. Blocurile de piatră așezate orizontal, unul peste altul, asigurându-se astfel stabilitatea piramidei. Conform presupunerilor specialiștilor, susținute de calculă, construcția unei piramide dura aproximativ 5 ani.

Morminte

În care morminte erau zidite deasupra bazei piramidei erau extrem de rare – este și cazul celei mai mari piramide, construite pentru faraonul Khufu, – însă cea mai înăndățită metodă era cea prin care săpau mormântul în întâi, sculptau din piatră sarcofagul, după care conțineau piramida deasupra. Unul din argumentele celor care susțin această variantă este acela că mormântul nu poate fi vizitat doar după ce coborai pe niște scări închise și abrupte, pe unde nu ar fi putut încăpea unui sarcofag greu și voluminos. Hotărât să se înceapă să prădeze piramidele încă de pe vremea Regatului Vechi, astfel că deja în vîrstă de Regatul Mijlociu curioșii nu mai căuta nici mumii, și nici comori în interi-oriul acestora.

Blocurile de piatră erau așezate pe sănii de lemn și trase de către sclavi până la nivelul dorit.

Constructorii piramidelor

Succesul piramidelor și precizia lucrărilor se datorează organizării perfecte a muncii, sub coordonarea inginerilor și arhitectilor. Pe vremea Regatului Vechi, constructorii piramidelor erau simpli tărani independenți care muncieau în folosul comunității. Aceștia erau luati de la alte munci și trimiși la construcția piramidelor sau pur și simplu erau recrutați. Nu lipseau nici voluntari, fiindcă era o adeverată glorie să participe la construirea piramidei ce urma să asigure nemurirea faraonului. Muncitorii erau grupați în echipe de căte 12 persoane, iar un conducător mai experimentat li coordona conform instrucțiunilor primite din partea constructorului. Pe durata construirii piramidei, muncitorii locuiau împreună cu familiile lor în mici sate amenajate în apropiere, aprovizionate cu hrana și cu tot strictul necesar. Meșteșugari erau repartizați în sate diferite, intrucât de cunoștințele lor era nevoie atât la sculptarea pietrei, cât și în activitățile miniere sau la construirea pereților.

Piramidele erau păzite de un monstru mitologic cu cap de om și trup de leu, numit sfinks. Sfinksul care se găsește lângă piramida din Giza reprezintă una dintre cele mai mari și mai vechi statui ale lumii.